

zřejmě neprávem. Tím však padá též důvod zmatečnosti podle čís. 8 § 344 tr. ř., nehledíc ani k tomu, že právní poučení, nebyvši podle záporného v tom směru protokolu o hlavním přelíčení protokolováno, nepřipouští ani možnosti přezkoumání zrušovacím soudem.

Čís. 3114.

Př zkoumání otázky, zda jisté proti úředníku pronesené obvinění tvoří skutkovou podstatu zločinu utrhání na cti podle § 209 tr. zák., musí býti vzhledem k rozmanitosti možných služebních poklesků státního úředníka bedlivě zkoumáno, zdali obžalovaný svým projevem skutečně dotčeného vinil ze zločinu, t. j. zdali uvedl ve spojitosti s jeho osobou vymyšlené skutečnosti, zakládající skutkovou podstatu nějakého zločinu netoliko po objektivní, nýbrž i po subjektivní stránce.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 101 tr. zák. nestačí, že úředník zneužil moci sobě svěřené na škodu státu, nýbrž se vyhledává kromě toho, by tak učinil též v úmyslu, by stát poškodil.

(Rozh. ze dne 14. března 1928, Zm II 78/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného proti rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 2. ledna 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem utrhání na cti podle § 209 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným zločinem utrhání na cti podle § 209 tr. zák., spáchaným tím, že v anonymním podání ze dne 9. dubna 1926 křivě vinil revidenta důchodkové kontroly Josefa B-a a vrchního berního správce Karla T-a ze zločinu zneužití úřední moci a ze zločinu brání darů ve věcech úředních. Jde tu o vinění státních úředníků z poklesků s jejich úřední činností souvisejících a nutno si uvědomiti, že takové úřední poklesky mohou býti rázu dosti různého. Nejhrubším zaviněním tu bude jednání, jež zahrnuje v sobě skutkové znaky zločinu, tudíž v souzeném případě s hlediska § 101 tr. zák. jednání pozůstávající v tom, že úředník zneužil moci sobě svěřené v úmyslu, by způsobil státu nebo někomu jinému škodu, a s hlediska § 104 (případ druhý) tr. zák. činnost zračící se v tom, že se úředník dal při obstarávání svých úředních prací svěsti darem ke stranictví, tudíž přijal nebo si dal slíbiti dar v souvislosti se svou úřední činností, nikoli tedy snad teprve po jejím výkonu. Tyto skutky, obzvláště co se týče přijetí darů, mohou pak přecházeti za jistých okolností v podstaty přečinu nebo přestupků podle zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n. o úplatkářství. Kromě toho je posléze možno, že nepřistojné jednání úředníka vůbec nenaplnuje skutkovou podstatu činu po-

dle trestního zákona stíhatelného, nýbrž že tvoří toliko porušení kárných předpisů pro ten který obor úřednictva platných. Již z této rozmanitosti možných služebních poklesků státního úředníka vysvítá, že soudem musí v případě, kde jde o řešení otázky, zdali jisté proti úředníku pronesené obvinění tvoří skutkovou podstatu zločinu utrhání na cti ve smyslu § 209 tr. zák., bedlivě býti zkoumáno, zdali obžalovaný svým projevem skutečně dotčeného úředníka vinil ze zločinu, t. j. zdali uvedl ve spojitosti s jeho osobou vymyšlené skutečnosti zakládající skutkovou podstatu zločinu netoliko po objektivní, nýbrž i po subjektivní stránce. Vycházejíc zjevně z těchto předpokladů vytýká stížnost obžalovaného právem s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 § 281. tr. ř. rozsudku vadnost, pokud již po objektivní stránce nezjišťuje a neodůvodňuje způsobem zákonu hovícím, že jest v pozastaveném dopisu obsaženo vinění ze zločinu podle § 101 a 104 tr. zák. V příčině tohoto zločinu omezuje se rozsudek na zjištění, že jsou oba úředníci »jasně« obviněni, že v úřadech, jimž jsou zavázáni, zneužívají moci sobě svěřené, B. v dohodě s T-em tím, že reviduje mlýny ve svůj prospěch, tedy ne na prospěch státu, nýbrž k jeho škodě, na kterémžto prospěchu má T. účastenství. Právem namítá stížnost, že ke skutkové podstatě zločinu § 101 tr. zák. nestačí, že úředník zneužil moci sobě svěřené na škodu státu, nýbrž že se vyhledává kromě toho, že tak učinil též v úmyslu, aby stát poškodil; vždyť nelze vyloučiti možnost poškození státu i bez takového úmyslu, což by pak spadalo toliko pod pojem kárného poklesku, a nebylo by již viněním ze zločinu, jak je má na mysli § 209 tr. zák. Zdali však byl v pozastaveném dopisu viněn B. z úmyslného zneužití moci úřední na úkor státu a T. z vědomého účastenství na tomto zločinu, rozsudek neodůvodnil.

Ještě choulostivějším je výrok soudu, pokud ve slovech »že T. pomáhá lidem při vypisování daní« patrně spatřuje jeho vinění ze zločinu § 101 tr. zák. jak by bylo aspoň souditi podle poznámky rozsudkových důvodů, že »totiž dává lidem rady ke škodě státu«. Zjištění smyslu a dosahu závadného projevu spadá v obor skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu; bylo proto jeho povinností, by se přesně a zřetelně vyjádřil jakož i odůvodnil, jaký smysl přičítá vinění »že pomáhá lidem při vypisování daní«; již ono slovo »vypisování« vyžadovalo náležitěho vysvětlení; jaké zneužití úřední moci pak má tu soud na mysli, nelze seznati z poznámky, »že dává lidem rady ke škodě státu«, vždyť takové rady lze dávat i mimo úřední činnost a bez zneužití moci svěřené a obzvláště i bez úmyslu poškoditi stát. Celá věc je dosud tak mlhavá, že vůbec v rozsudku vyčísti nelze, jaký úsudek si nalézací soud o smyslu a dosahu pozastaveného projevu utvořil. To platí i ohledně dalšího zločinu podle § 104 tr. zák.; z něhož prý byli řečení úředníci křivě viněni. Pouhá, nad to nedostatečná citace doslovu zákona nemůže nahraditi § 270 čís. 5 tr. ř. stanovený požadavek, by nalézací soud byť i stručně, avšak určitě odůvodnil, zdali a proč spatřuje v onom udání křivé vinění ze zločinu § 104 tr. zák. s ohledem na všechny pro tento zločin po objektivní jakož i po subjektivní stránce v úvahu přicházející zákonné náležitosti. Napadený rozsudek vykazuje tudíž již co se týče objektivní stránky zločinu § 209 tr. zák. tak hrubé vady formální, že jej nelze v platnosti udržeti. Uvažovati o námitkách ve směru objektivním nemělo

by za tohoto stavu věci smyslu; neboť nelze zkoumati, zdali nalézací soud správně řešil otázku subjektivní, zdali totiž obžalovaný vědomě křivě vinil dotyčné úředníky ze zločinu, když ani objektivně není zjištěno, zdali jest takové vinění v pozastaveném udání obsaženo. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti a podle § 5 novely k trestnímu řádu uznati, jak shora uvedeno. Při novém hlavním přelíčení bude na soudě nalézacím, by uvažoval předem o pachatelství vůbec; pak zda jest naplněna objektivní stránka tak, jak toto rozhodnutí uvádí, a po stránce subjektivní, jak uvádí rozhodnutí ze dne 19. července 1927, č. j. Zm II 184/27 a by též každý z těchto výroků způsobem § 270 čís. 5 tr. ř. předepsaným řádně odůvodnil.

Čís. 3115.

Vběhlo-li řidiči automobilu do cesty dítě, jest povinen ihned brzdit a rychlost zmírniti tak, by mohl býti připraven na všechny možnosti a předešel úrazu; neučinil-li tak, nýbrž strhl auto na stranu, zodpovídá (§§ 335, 337 tr. zák.) za následky smyku tím způsobeného; subjektivní stránka.

(Rozh. ze dne 16. března 1928, Zm II 38/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství proti rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 5. prosince 1927, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle §§ 335, 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) a 9 b) § 281 tr. ř. Důvod čís. 5 uplatňuje v jediném směru, namítajíc, že pro rozsudkový závěr, podle něhož se nejednalo o takovou místní situaci, která by byla podle druhého odstavce § 46. min. nař. ze dne 29. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. vyžadovala zmírnění rychlosti auta na 6 km za hodinu, nejsou uvedeny důvody, čerpané z průvodního řízení, a že rozsudek buduje závěr ten na pouhé soudcově osobní znalosti místa, na byté cestou čistě soukromou. Než s touto námitkou zmateční stížnosti netřeba se zabývat. Těžiště řešení otázky trestného zavinění obžalovaného spočívá, jak ostatně i stížnost sama správně uznává, v posouzení způsobu, jak se obžalovaný choval, počínaje okamžikem, kdy mu hoch Karel J. vběhl poprvé do cesty. Rozsudek zjišťuje, že tento pětiletý hoch vběhl obžalovanému do cesty neočekávaně napříč přes jízdní dráhu nejprve z prava do leva, že obžalovaný na to reagoval tím, že vyhnul hochovi do prava, že však hoch vběhl před auto znova zpět s levé strany na pravou a to z tak bezprostřední blízkosti a tak neočekávaně, že pro obžalovaného nebylo podle názoru soudu jiné volby, než buď chlapce přejeti nebo strhnouti auto náhle do prava. Zmateční stížnost